

## ПРЕПОРЪКИ

### ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2018/624 НА КОМИСИЯТА

от 20 април 2018 година

относно презграничния достъп до пазара за поддоставчици и МСП в сектора на отбраната

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

- (1) През декември 2013 г. Европейският съвет постави целта да се постигне по-добре интегрирана и по-устойчива, новаторска и конкурентоспособна отбранителна технологична и индустриална база (ЕОТИБ), която е необходима за развитието и поддържането на отбранителните способности и за укрепване на стратегическата автономия на Европа и способността ѝ да предприема действия в сътрудничество с партньорите. В този контекст той подчерта важността на презграничния достъп до пазара за малките и средните предприятия (МСП), призова Комисията да проучи възможността за допълнителни мерки за отварянето на веригите на доставките към МСП от всички държави членки и отбеляза, че МСП представляват основен компонент на веригата на доставките в областта на отбраната, източник на иновации и ключови фактори за конкурентоспособността <sup>(1)</sup>.
- (2) В европейския план за действие в областта на отбраната от 30 ноември 2016 г. бе обявено, че Комисията ще изготви препоръки, за да улесни презграничния достъп до пазара за МСП и предприятията, изпълняващи ролята на междинни звена в сектора на отбраната. Това беше потвърдено и в съобщението на Комисията „Начало на дейността на Европейския фонд за отбрана“ <sup>(2)</sup>, прието на 7 юни 2017 г.
- (3) Комисията счита, че конкурентните презгранични вериги на доставките са ключов елемент на една по-добре интегрирана и по-конкурентоспособна ЕОТИБ, както и че европейският пазар на отбранително оборудване следва да предоставя възможности на европейските предприятия независимо от техния размер и местонахождение.
- (4) Настоящата препоръка беше разработена с помощта на консултативната група на Комисията по въпросите на презграничния достъп на МСП до поръчки в областта на отбраната и сигурността, която приключи своята работа и публикува окончателния си доклад през ноември 2016 г. <sup>(3)</sup>, както и с помощта на експерти от държавите членки. Тя е част от широк набор от инициативи и дейности на Комисията, предназначени да подкрепят МСП, осъществяващи дейност в областта на отбраната.
- (5) При изготвянето на настоящата препоръка <sup>(4)</sup> е взета под внимание също така работата, извършена от Европейската агенция по отбрана (EDA) <sup>(5)</sup> в областта на обществените поръчки в сектора на отбраната, уменията, финансирането и капацитета на МСП.
- (6) Тъй като представителите на промишлеността, особено главните изпълнители, играят ключова роля в отбраната, в допълнение към разработването на настоящата препоръка, Комисията започна и диалог със заинтересованите страни от промишлеността с оглед постигането на взаимно споразумение за евентуални по-нататъшни действия, насочени към създаване на условия за конкурентни презгранични вериги на доставките в областта на отбраната.

<sup>(1)</sup> В настоящата препоръка се разглеждат въпроси, пряко свързани с презграничното участие на МСП и предприятия, изпълняващи ролята на междинни звена, в обществени поръчки в областта на отбраната, но не се разглеждат въпроси, които биха могли да окажат значително, но непряко влияние върху тях, по-специално трансферите на свързани с отбраната продукти в рамките на ЕС, стандартизацията и сертифицирането.

<sup>(2)</sup> Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Начало на дейността на Европейския фонд за отбрана“ (COM(2017) 295 final).

<sup>(3)</sup> <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/20354/>

<sup>(4)</sup> За общ преглед на дейностите на EDA в тази област, вж.: [https://www.eda.europa.eu/procurement-biz/information/eda-market-industry->small-and-medium-sized-enterprises-\(smes\);](https://www.eda.europa.eu/procurement-biz/information/eda-market-industry->small-and-medium-sized-enterprises-(smes);) [https://www.eda.europa.eu/what-we-do/activities/activities-search/small-and-medium-sized-enterprises-\(smes\).](https://www.eda.europa.eu/what-we-do/activities/activities-search/small-and-medium-sized-enterprises-(smes).)

<sup>(5)</sup> <https://www.eda.europa.eu/>

- (7) Действията на държавите членки биха могли значително да подобрят презграничния достъп до пазара за МСП и предприятията, изпълняващи ролята на междинни звена в сектора на отбраната. Ето защо в настоящата препоръка следва да се изброят видовете действия, с които биха могли да се отстранят някои от проблемите, пред които са изправени МСП и предприятията, изпълняващи ролята на междинни звена, или да се спомогне за интегрирането на тези предприятия във веригите на доставките в областта на отбраната.
- (8) Получаването на информация на ранен етап относно бъдещите планове и проекти за въоръжение би могло да позволи на МСП и на предприятията, изпълняващи ролята на междинни звена, да прогнозират по-добре развитието на пазара и възможното участие в проекти и поръчки в областта на отбраната.
- (9) Обявяването на поръчки на стойност под прага, установен в членове 8 и 9 от Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета <sup>(1)</sup>, би засилило конкуренцията. Това би насърчило и участието на МСП в сектора на отбраната. Възлагащите органи не следва да ограничават подобно обявяване до собствената си държава членка.
- (10) Сложният характер на информацията в документите за обществени поръчки, предоставяни на оферентите или потенциалните оференти от възлагащите органи, би могъл да възпре новите по-малки предприятия да навлязат на пазара на обществените поръчки. Ето защо тази информация трябва да бъде целенасочена и добре структурирана.
- (11) Машабът на тръжните процедури за възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната и свързаните с това изисквания за пригодност за предоставяне на услуги представляват допълнителни пречки пред МСП и предприятията, изпълняващи ролята на междинни звена. Сключването на отделни по-малки договори, групирани в обособени позиции, в рамките на една процедура за възлагане на обществена поръчка, може да спомогне за разрешаването на този проблем.
- (12) Определянето на по-дълги срокове за подаване на оферти ще бъде от полза за МСП и предприятията, изпълняващи ролята на междинни звена, тъй като ще им даде повече време да идентифицират възможности за стопанска дейност и да организират своето участие.
- (13) Възможността да се разчита на капацитета на други икономически оператори, включително подизпълнители или други участници в консорциуми или групи, улеснява достъпа до пазара на обществените поръчки, най-вече когато става въпрос за особено големи покупки. Икономическите оператори, заинтересовани от получаването на обществени поръчки, следва да са наясно с тези възможности от самото начало.
- (14) Обширната и сложна документация за тръжната процедура, както и необходимостта от представяне на доказателства и сертификати са аспекти, които могат да възпрепятстват предприятията, особено МСП и предприятията, изпълняващи ролята на междинни звена, да навлязат на пазара на обществените поръчки в областта на отбраната. За да улеснят достъпа до този пазар, възлагащите органи следва, когато е възможно, да се споразумеят да оценяват критериите за качествен подбор на етапа на представяне на офертите въз основа само на предварителните доказателства, представени от оферентите. Те следва да изискват представянето на придружаващите документи и сертификатите, доказващи изпълнението на тези критерии, непосредствено преди подписването на договора. Предварителните доказателства относно изпълнението на критериите за качествен подбор биха могли да бъдат под формата на стандартизирана лична декларация — единен европейски документ за обществени поръчки (ЕЕДОП) <sup>(2)</sup>.
- (15) Регионалното сътрудничество между държавите членки и групирането на предприятията са други възможности, които биха могли да спомогнат за укрепване на положението на пазара на по-малките дружества.
- (16) Новаторството е основният актив, който МСП могат да внесат в отбранителната промишленост. Следователно при всички инициативи в подкрепа на научните изследвания и технологиите следва да се обърне особено внимание на МСП и да се осигури тяхното възможно най-широко ефективно участие.
- (17) Развиването на умения, от които отбранителната промишленост има специална нужда, би могло да създаде възможност за навлизането на нови участници на европейския пазар в областта на отбраната.

<sup>(1)</sup> Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76).

<sup>(2)</sup> Единен европейски документ за обществени поръчки (ЕЕДОП), както е определен в Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/7 на Комисията от 5 януари 2016 г. за установяване на стандартния образец за единния европейски документ за обществени поръчки (ОВ L 3, 6.1.2016 г., стр. 16) по силата на член 59 от Директива 2014/24/ЕС.

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

## 1. ТЕРМИНОЛОГИЯ

За целите на настоящата препоръка понятието „МСП“ следва да се разбира съгласно определеното в Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията <sup>(1)</sup>, докато „предприятие, изпълняващо ролята на междинно звено“ означава дружество, по-голямо от МСП, но което не е основният изпълнител на поръчка за доставка на комплексни отбранителни системи.

В текста на настоящата препоръка препратките към „възлагащи органи“ следва да се разбират като обхващащи както възлагащите органи съгласно определението в член 2, параграф 1 от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета <sup>(2)</sup>, така и възложителите съгласно определението в член 4 от Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета <sup>(3)</sup>. Препоръките към възлагащите органи или възложителите се отнасят до възлагането на поръчки в областта на отбраната и сигурността съгласно член 2 от Директива 2009/81/ЕО.

## 2. ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

### 2.1. Дългосрочни планове и приоритети

Държавите членки следва да дават, когато е възможно и целесъобразно, информация на ранен етап за своите бъдещи дългосрочни планове по отношение на въоръжението (изисквания и приоритети в областта на способностите и научните изследвания и технологиите). Това може да се осъществи чрез: публикуване на документи за планиране; организиране на целеви прояви, отворени за предприятията (главни изпълнители, МСП и предприятия, изпълняващи ролята на междинни звена) от различни държави членки; и предоставяне на информация по прозрачен и недискриминационен начин на отбранителната промишленост, включително на Европейската браншова асоциация в областта на въздухоплаването, космическите изследвания и отбраната (AeroSpace and Defence Industries Association of Europe), националните браншови асоциации на отбранителната промишленост и други организации в областта на отбраната и сигурността (напр. клъстерите), за да се гарантира, че съответната информация се разпространява в рамките на Съюза. Следва да се положат усилия, за да се гарантира, че такова действие няма да доведе до нарушаване на конкуренцията или до нарушаване на принципите на недискриминация и прозрачност.

### 2.2. Доброволни мерки за публикуване и прозрачност

Възлагащите органи следва да използват в най-голяма степен инструментите за разгласяване преди възлагането на поръчки, като например обявленията за предварителна информация (ОПИ) <sup>(4)</sup>, и да организират целенасочени събития във връзка с предварителните планове за възлагане на поръчки и конкретни проекти. Такива събития следва да са насочени към предприятията (главни изпълнители, МСП и предприятия, изпълняващи ролята на междинни звена) от различни държави членки. Съответната информация може да бъде разпространявана в цялата отбранителна промишленост, включително Европейската браншова асоциация в областта на въздухоплаването, космическите изследвания и отбраната, националните браншови асоциации на отбранителната промишленост и други организации в областта на отбраната и сигурността (напр. клъстерите). При използването на тези инструменти възлагащите органи следва да се стремят да спазват принципите на прозрачност и недискриминация и да разясняват временния характер на съответните планове за обществени поръчки.

Възлагащите органи следва да се стремят да разгласяват колкото се може по-широко възможностите за участие в обществени поръчки, като надхвърлят рамките на приложимите правни изисквания. Това означава например информацията в обявлението за поръчка да се разгласява възможно най-широко, след като бъде изпратена за публикуване в притурката към Официален вестник на Европейския съюз (електронния ежедневник за поръчки — TED) и да се предвиди механизъм за икономическите оператори, заинтересовани от бъдещи покани, да се абонират за съобщения относно публикувани обявления.

Когато е възможно, възлагащите органи следва да обявяват възможностите за възлагане на поръчки под прага, определен в членове 8 и 9 от Директива 2009/81/ЕО <sup>(5)</sup>, чрез доброволни публикации на подходящи портали и уебсайтове

<sup>(1)</sup> Вж. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:en:PDF>

<sup>(2)</sup> Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65).

<sup>(3)</sup> Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243).

<sup>(4)</sup> Член 30, параграф 1 от Директива 2009/81/ЕО.

<sup>(5)</sup> Прогнозна стойност на поръчките и на рамковите споразумения, изчислена в съответствие с член 9. Праговете в член 8 се актуализират на всеки две години; обща информация за настоящите прагове за обществени поръчки е представена на адрес: [https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/thresholds\\_en](https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/thresholds_en)

(не непременно в TED) и да изпращат искания за информация или покани за представяне на оферти на потенциални заинтересовани предприятия в рамките на Съюза. Трябва да се внимава тези действия да не нарушават конкуренцията или принципите на недискриминация и прозрачност. Възлагащите органи следва също така да разполагат с опростени процедури за поръчки на ниска стойност, дори и това да не се изисква официално от националните правила.

### 2.3. Качество на информацията

Възлагащите органи следва да дават на пазара смислена, точна и кратка информация (напр. описание на поръчката в обявленията за поръчки, публикувани в TED). Това позволява на предприятията да проучват и идентифицират възможностите и да вземат информирани решения за това дали имат интерес да подадат оферти.

Когато е възможно, те следва да осигурят неофициален превод на такава информация на английски език или на някой от другите езици, които обикновено се използват в търговията в областта на отбраната, на уебсайта на възлагащия орган или за публикуване в TED.

### 2.4. Разделяне на обособени позиции

Възлагащите органи следва да разглеждат възможността за подразделяне на поръчките в обособени позиции. Те биха могли също така да обмислят провеждане на тръжни процедури по отделни обособени позиции, като същевременно изискват дружествата, които спечелват тези обособени позиции, да работят с икономическия оператор, на когото е възложена поръчката, с цел координация на целия проект (главен изпълнител).

### 2.5. Подготовка и провеждане на процедурите

С член 33 от Директива 2009/81/ЕО възлагащите органи се задължават при определянето на сроковете за получаване на заявленията за участие и на офертите да обърнат специално внимание на сложността на поръчката и времето, необходимо за изготвянето на офертите, без да се засягат минималните срокове, определени в този член. Когато е възможно, възлагащите органи следва да отпускат повече време за представяне на офертите, отколкото се изисква по силата на посочения член. Този удължен срок ще осигури на промишлеността, по-специално на МСП, повече време да решат дали да участват в процедурата за подаване на оферти, да се подготвят и представят офертата, както и да предприемат необходимите стъпки за сформирани консорциуми или организиране на подизпълнители.

Електронните обществени поръчки, по-специално подаването на оферти чрез електронни средства, спомагат за рационализиране на процедурите и намаляват бюрокрацията и административните разходи. Това може да намали препятствията пред достъпа до пазара (разходи за офертиране), по-специално за по-малките дружества с ограничени административни ресурси. Когато е възможно, като имат предвид предмета на поръчката и по-специално необходимостта от защита на класифицираната информация, възлагащите органи следва да използват електронни обществени поръчки.

В обявлението за обществена поръчка възлагащите органи следва непрекъснато да насочват вниманието на потенциалните оференти към възможността, предвидена в член 41, параграфи 2 и 3 и член 42, параграфи 2 и 3 от Директива 2009/81/ЕО, да разчитат на капацитета на други страни, включително на подизпълнители <sup>(1)</sup> или на членове на същия консорциум или група <sup>(2)</sup>, за да изпълнят критериите за пригодност.

Възлагащите органи следва да се стремят да намаляват административната тежест, произтичаща от процедурата за възлагане на обществени поръчки. Те следва да избягват, доколкото е възможно, провеждането на многобройни срещи за договаряне и да изискват само информацията или документацията, необходими за конкретната процедура.

### 2.6. Количествен подбор

Възлагащите органи следва да се стремят критериите за подбор да бъдат пропорционални и да избягват поставянето на изисквания, които не са строго необходими. Във връзка с техническия и професионалния капацитет те следва да определят критерии за подбор, които им позволяват да установят дали оферентът разполага с капацитета, необходим за изпълнение на въпросната поръчка, а не да оценяват цялостния му капацитет. Що се отнася до икономическото и финансовото състояние, изискваният минимален годишен оборот не трябва да надвишава повече от два пъти прогнозната стойност на поръчката.

<sup>(1)</sup> Вж. член 1, точка 22 и член 21 от Директива 2009/81/ЕО.

<sup>(2)</sup> Вж. член 1, точка 13 и член 5, параграф 2 от Директива 2009/81/ЕО.

Изискванията по отношение на сигурността на доставките и сигурността на информацията, като незадължителни основания за изключване, критерии за подбор или условия за изпълнение на поръчките, също следва да бъдат пропорционални и съобразени с нуждите на отделните обществени поръчки. По-специално, когато се прилагат такива изисквания, следва да се положат усилия за ограничаването им до необходимото за постигането на преследваната цел и да се гарантира, че те не ограничават неоправдано конкуренцията. Държавите членки следва да гарантират, че когато се изисква разрешение за достъп до информация със значение за сигурността и възлагащите органи попадат на кандидати, чието разрешение за достъп е издадено от друга държава членка, се предприемат подходящи и своевременни стъпки, за да се направи оценка при спазване на член 22 от Директива 2009/81/ЕО дали съответното разрешение за достъп е равностойно на издаденото съгласно националното право на възлагащия орган <sup>(1)</sup>. Държавите членки следва да положат усилия, за да гарантират, че техните предприятия в областта на отбраната са способни да изпълняват по надежден начин изискванията на другите държави членки за сигурност на доставките и сигурност на информацията.

По силата на член 38 от Директива 2009/81/ЕО се изисква проверка на пригодността на кандидатите съгласно критериите и доказателствата, определени от възлагащите органи в съответствие с Директивата. Тези доказателства могат да включват и сертификати. Възлагащите органи обаче не са длъжни да изискват сертификатите и други форми на документални доказателства да се представят едновременно с офертите. С цел да се улесни участието в процедурите за представяне на оферти, възлагащите органи следва да обмислят приемането като предварителни доказателства към момента на подаване на офертите на лични декларации относно:

- личното положение на оферента (член 39 от Директива 2009/81/ЕО),
- правото на оферента да упражнява професионалната дейност (член 40 от Директива 2009/81/ЕО),
- изпълнението от страна на оферента на критериите относно икономическото и финансовото състояние и техническия и професионалния капацитет (членове 41—44 от Директива 2009/81/ЕО),

като изискват съответните доказателства и сертификати да се представят едва на етапа на възлагане, т.е. преди подписването на договора за поръчката, но след оценката и избора на печеливш. В този контекст държавите членки следва да обмислят възможността да позволяват на икономическите оператори да подават или използват повторно лични декларации чрез стандартизираните лични декларации (ЕЕДОП, известен от общото законодателство за обществените поръчки — член 59 от Директива 2014/24/ЕС), при необходимост допълнени с информация, която не е обхваната от ЕЕДОП.

Нищо не пречи на възлагащите органи да изискват допълнителна информация, включително някои или всички придружаващи документи, ако имат съмнения на който и да е етап от процедурата, за да гарантират правилното ѝ провеждане. Това може да бъде особено необходимо, ако възлагащият орган реши да ограничи броя на кандидатите, които ще бъдат поканени да представят оферти или с които ще бъде проведен диалог (член 38, параграф 3 от Директива 2009/81/ЕО). Когато отправят такива искания за информация или придружаващи документи, възлагащите органи следва винаги да гарантират спазването на принципа на недискриминация.

Възлагащите органи следва да не изискват от оферентите да представят придружаващи документи, които органите вече притежават или които могат лесно да получат чрез безплатен пряк достъп до национална база данни в която и да е държава членка.

Когато това е приложимо, възлагащите органи следва да използват възможността да предоставят на кандидатите, които все още не притежават разрешение за достъп до информация със значение за сигурността (ако се изисква такова разрешение), допълнително време за получаването му (член 42, параграф 1, буква й), трета алинея от Директива 2009/81/ЕО). Като общ принцип възлагащите органи следва винаги да се възползват от възможността да поискат от икономическите оператори да предоставят липсващи документи и сертификати, свързани с критериите за изключване и подбор, или да пояснят такива документи и сертификати, ако те не са ясни (член 45 от Директива 2009/81/ЕО).

Държавите членки следва да улеснят презграничното използване на документацията и сертификатите. По-специално те следва да гарантират, че информацията относно сертификатите и другите форми на документални доказателства при представянето на оферти съгласно Директива 2009/81/ЕО се въвежда в e-Certis <sup>(2)</sup> и се актуализира редовно. При извършването на процедурите съгласно Директива 2009/81/ЕО възлагащите органи следва да използват онлайн хранилището e-Certis.

<sup>(1)</sup> В последната алинея от член 22 от Директива 2009/81/ЕО се предвижда, че „Държавите членки признават разрешенията за достъп до информация със значение за сигурността, които те считат за равностойни на издаваните съгласно тяхното национално право, независимо от възможността за провеждане и вземане предвид на допълнителни техни разследвания, ако това се счита за необходимо“. Вж. също точка 12 от Насоките за сигурността на информацията: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15411/attachments/1/translations/en/renditions/native>.

<sup>(2)</sup> Вж. <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/ecertis>.

## 2.7. Обучение по обществени поръчки и изграждане на капацитет

Държавите членки следва да организират обучение за служителите по обществените поръчки и да предоставят възможности за обмен на опит и материали с насоки. Те следва да осигурят специализирано обучение с акцент върху специфичните характеристики на МСП и присъщите им оперативни ограничения (финансови потоци, човешки ресурси, управление на правата върху интелектуална собственост и др.).

Държавите членки следва също да организират обучение и да подготвят информационни материали за доставчиците, доставчиците на услуги и изпълнителите. Тези материали следва да бъдат общодостъпни (или поне достъпни за всички предприятия, които се интересуват от обществените поръчки в областта на отбраната). Това би било особено полезно за МСП и предприятията, изпълняващи ролята на междинни звена.

## 3. ПРОМИШЛЕНА ПОЛИТИКА

### 3.1. Финансиране

Местните и регионалните управляващи органи на държавите членки следва да подкрепят МСП и предприятията, изпълняващи ролята на междинни звена, които осъществяват дейност или могат да осъществяват дейност във веригите на доставките в областта на отбраната. Държавите членки могат да повишават осведомеността на управляващите органи и потенциалните бенефициери (например МСП, предприятия, изпълняващи ролята на междинни звена, научноизследователски институти или академични среди) относно използването на европейските структурни и инвестиционни фондове в областта на отбраната. Те се поощряват да използват конкретните насоки, които Европейската комисия понастоящем изготвя за тази цел <sup>(1)</sup>.

Държавите членки следва да обмислят допускането на свързаните с отбраната МСП и предприятия, изпълняващи ролята на междинни звена, до съществуващите национални инструменти за финансиране, ако това все още не е направено.

Държавите членки следва да обмислят други видове възможна подкрепа за МСП, например целеви държавни гаранции за МСП и предприятия, изпълняващи ролята на междинни звена, които се включват в новаторски презгранични европейски проекти в областта на отбраната. Такива гаранции могат да покрият частично или изцяло предприемаческия риск за по-малките предприятия, участващи в подобни начинания, или за банките, финансиращи такива проекти <sup>(2)</sup>.

Държавите членки следва да информират и да консултират МСП относно възможностите за финансиране на национално и европейско равнище, като използват форуми, платформи и други инструменти в сектора на отбраната или други икономически сектори.

Държавите членки се поощряват да предлагат интелигентни инвестиционни проекти за бъдещите изисквания за изпитване и оценка. Така следва да бъде осигурен достъп на МСП и предприятия, изпълняващи ролята на междинни звена, до механизми за изпитване и оценка, които да им помогнат да сертифицират своите продукти и да получат изгода от приноса си към европейските усилия за квалификация и сертифициране в областта на отбраната.

### 3.2. Бази данни

Държавите членки могат да положат усилия да картографират или преразгледат националната си отбранителна промишлена база и да подкрепят разпространението на информация за капацитета на своята промишленост. Това би могло да се осъществи например чрез създаване на нови бази данни или посредством принос към вече съществуващи такива чрез организации като националните браншови асоциации на отбранителната промишленост.

Държавите членки се насърчават да подкрепят действията за подобряване на съществуващите бази данни и проектите за свързани с отбраната предприятия, за техния капацитет и достъпните схеми и възможности за финансиране. Това следва да включва по-специално свързването на съществуващи национални бази данни, указатели на националните браншови асоциации на отбранителната промишленост и други съществуващи източници (напр. списъци на членовете на клъстери, свързани с отбраната). Тези инструменти биха могли да включват и информация за технологичния капацитет на предприятията. На по-късен етап такива бази данни биха позволили на МСП и предприятия, изпълняващи ролята на междинни звена, да свържат своите описания с информацията на държавите членки относно бъдещите програми или публикуваните обявления за поръчки. По този начин главните изпълнители могат непосредствено да свържат описанието на дадено МСП с конкретен вид проект или възможност за стопанска дейност.

<sup>(1)</sup> Например брошурата на Комисията от 2017 г. „Технологии с двойна употреба в ЕС“. Вж. [http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item\\_id=9255](http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=9255)

<sup>(2)</sup> Държавата членка, която създава гаранционната схема, следва да се увери, че схемата не представлява държавна помощ (вж. в тази насока Известието на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008XC0620%2802%29&from=BG>) или да уведоми Комисията за мярката.

### 3.3. Клъстери

Държавите членки следва да подкрепят развитието на конкурентоспособни регионални клъстери за върхови постижения на световно ниво в областта на отбраната и да насърчават сътрудничеството им в рамките на регионите и държавите членки. В клъстерите следва да се поощряват и други специфични форми на сътрудничество, като се насърчава активното включване на технологични центрове и научни паркове, „живи лаборатории“, доставчици на финансиране или групи за проекти, с цел насърчаване на технологичното сътрудничество между секторите и стимулиране на възможностите за растеж за МСП, свързани с отбраната.

Държавите членки следва да поощряват местните клъстери да се включват в инициативите за стратегическо партньорство на европейските клъстери (European Strategic Cluster Partnerships) <sup>(1)</sup>, които се подкрепят по линия на Програмата на ЕС за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME). Тези партньорства имат двойна цел: да се даде възможност на предприятията да получат достъп до пазари извън ЕС и да се стимулират инвестициите за интелигентна специализация в рамките на Съюза. Държавите членки следва също така да насърчават клъстерите да влизат в сътрудничество в рамките на Съюза по линия на съответните покани по програма „Хоризонт 2020“ <sup>(2)</sup>.

Държавите членки се насърчават да насочат вниманието си към сектора на отбраната при разработването и прилагането на политики и мерки в подкрепа на (регионалните) клъстери. За тази цел те могат да използват съществуващите инструменти и мрежи на равнището на Съюза, като например Европейската мрежа на регионите, свързани с отбраната <sup>(3)</sup>. Те следва също така да популяризират широко Европейската платформа за сътрудничество между клъстери (ЕССР) <sup>(4)</sup> като инструмент, който може да спомогне за свързването на техните клъстери с повече от 500 клъстерни организации, в резултат на което да започне сътрудничество в Европа и извън нея в полза на онези техни членове, които са МСП.

### 3.4. Нововъведения, научни изследвания и технологии

От държавите членки се изисква да предоставят специфична подкрепа на МСП с новаторски концепции и технологии, които могат да имат приложения в областта на отбраната. В допълнение специализираните мрежи на националните органи за контакт следва да предоставят информация относно правилата за участие в научноизследователски проекти и отпускането на безвъзмездни средства за научни изследвания. Те също така следва да организират мероприятия и услуги за посредничество.

Държавите членки следва да се стремят да разработват научноизследователски проекти, които да са подходящи за МСП. Освен това техните научноизследователски институти в областта на отбраната следва да проучат до каква степен е възможно участието на МСП в проектите им.

Държавите членки следва да гарантират наличието на информация относно управлението на правата върху интелектуалната собственост при органите за възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната (напр. чрез данните за контакт на съответните институции или брошури, налични в помещенията на органите).

Държавите членки следва да подкрепят отворените еталонни архитектури за модулните отбранителни системи, които да позволяват на МСП да проектират и пускат на пазара подсистеми и компоненти по независим и конкурентен начин.

### 3.5. Умения

Държавите членки следва да имат общ поглед върху националното положение във връзка с уменията, необходими на отбранителната промишленост.

Държавите членки следва да се възползват от приетата неотдавна Нова европейска програма за умения и възможностите, които тя разкрива на равнището на ЕС и на национално и на регионално равнище, за да се справят с пропуските в уменията <sup>(5)</sup>.

Държавите членки следва да насърчават сътрудничеството между промишлеността, институциите за образование и обучение и другите заинтересовани организации с цел предприемане на съгласувани действия за постигане на съответствие между предлагането и търсенето и за насърчаване на използването на средствата и инструментите на ЕС за постигането на тези цели. Държавите членки следва да обмислят използването на европейските структурни и инвестиционни фондове <sup>(6)</sup> (ЕСИ фондове), по-специално на Европейския социален фонд (ЕСФ) <sup>(7)</sup>, за да се справят с пропуските в уменията.

<sup>(1)</sup> Европейска платформа за сътрудничество между клъстери: <https://www.clustercollaboration.eu/eu-cluster-partnerships>

<sup>(2)</sup> Обща информация относно „Хоризонт 2020“ може да бъде намерена на адрес: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>.

<sup>(3)</sup> Вж. <https://www.endr.eu/>

<sup>(4)</sup> Вж. <https://www.clustercollaboration.eu/>

<sup>(5)</sup> По-специално насочената към сектора на отбраната инициатива „Подобен план за действие за секторно сътрудничество във връзка с уменията“ в рамките на Новата европейска програма за умения.

<sup>(6)</sup> Вж. [https://ec.europa.eu/info/funding-tenders-0/european-structural-and-investment-funds\\_bg](https://ec.europa.eu/info/funding-tenders-0/european-structural-and-investment-funds_bg)

<sup>(7)</sup> Вж. <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=bg>

### 3.6. Капацитет на МСП

Държавите членки следва да разпространяват информация за успешните презгранични проекти, за да насърчават МСП и поддоставчиците да участват в презгранични тържни процедури. Те следва също така да подкрепят организирането на презгранични конференции на доставчици (събития между предприятия и преки срещи с главните изпълнители), за да се подобри разбирането на МСП относно изискванията на главните изпълнители, начина на работа и търсените в промишлеността умения и капацитет, както и за да се осигурят платформи и възможности за презгранични контакти между МСП.

Това може да се осъществи, като например на организаторите на събития се предоставят безвъзмездни средства, които са пропорционални на участвалите МСП и стартиращи предприятия. Тези безвъзмездни средства биха могли да обхванат по балансиран начин различните сектори на отбраната. Това би могло да помогне на МСП да участват в международни срещи между предприятия, служебни пътувания в чужбина и други международни събития.

Държавите членки следва също така да използват по-систематично съществуващите инструменти на равнището на Съюза за подпомагане на презграничните дейности на МСП, по-специално чрез услуги за установяване на партньорства, предоставяни например от мрежата „Enterprise Europe“ <sup>(1)</sup>.

Съставено в Брюксел на 20 април 2018 година.

За Комисията  
Elżbieta BIENKOWSKA  
Член на Комисията

---

<sup>(1)</sup> Вж. <http://een.ec.europa.eu/>